

Služba za zaštitu usta i zubi
Studentske poliklinike, Zagreb
rukovodilac Službe dr V. Reberski

Služba opće medicine
Studentska poliklinika, Zagreb
rukovodilac Službe dr Ž. Pavković

Sistematski pregled zubi i njegova vrijednost kao osnova djelatnosti Studentske poliklinike

V. MAJNARIĆ

Na temelju rezultata proučavanja zdravlja studenata, prilikom sistematskih pregleda studenta prve godine studija na visokoškolskim ustanovama u Zagrebu, koje su obavili liječnici opće medicine, nije nam omogućen potpun uvid u prevalenciju i karakteristike bolesti zubi. Zato je 1975. godine Služba za zaštitu usta i zubi Studentske poliklinike ispitala jednu malu skupinu studenata, stanovnika studentskog doma, sa ciljem da na temelju rezultata dobivenih vlastitim iskustvom dođe do raznih saznanja o bolestima zubi, da bi se moglo pristupiti planiranju sadašnjih i budućih zahtjeva za potrebom zubozdravstvene zaštite studenata u Zagrebu.

Na 23 fakulteta, 1 visokoj školi, 3 umjetničke akademije i 21 višoj školi u Zagrebu upisano je 31 017 redovitih studenata (15 029 osoba ženskog i 15 988 muškog spola). Od toga broja, prvu godinu studija studira 9 496 redovitih studenata, a u šest studentskih domova stanuje 6 108 studenata.

Školske godine 1974/1975, liječnici opće medicine Studentske poliklinike pregledali su sistematski 5 243 redovita studenta prve godine studija. Ovim su sistematskim pregledom bili obuhvaćeni samo oni studenti, koji su stekli pravo na upis u drugu godinu studija. Pregled zubi izvršen je pri danjem svijetlu, bez zubarskih instrumenata, da bi se evidentirao samo vidljivi karies.

Iste godine u Službi za zaštitu usta i zubi Studentske poliklinike, među ostalim djelatnostima, zubni su liječnici izvršili 2 141 ekstrakciju zuba i 31 872 punjenja zubi. Pored toga, u Studentskom domu »S. Radić« anketirana su 383 studenta, kojima su i pregledani zubi (182 osobe ženskog i 201 muškog spola). U anketi su postavljena slijedeća pitanja: »Jeste li do sada liječili zube« »Kad ste posljednji put bili kod zubnog liječnika« i »Ako niste liječili zube u posljednjoj godini dana, zašto niste?« Pregled zubi izvršen je ogledalom, dijagnostičkom sondom, na zubarskoj stolici, pri umjetnom svjetlu da bi se evidentirao KEP.

Liječnici opće medicine su pri sistematskom pregledu studenata prve godine studija našli u 1 481 studenta ili 28,2% studenata vidljive kariozne promjene na zubima (780 ž. i 701 m).

Na upit zubnih liječnika, od 383 anketirana studenta, 356 studenata ili 92,9% je odgovorilo da su do sada liječili zube. U posljednjoj godini liječila su zube svega 124 studenta, ili 32,3% svih anketiranih studenata. Ovi rezultati upućuju na zaključak, da se studenti ne obraćaju liječnicima na redovite kontrole zubi. Odgovarajući na pitanje zbog čega, najveći je broj studenata odgovorio: »Ima malo liječnika pa se dugo čeka« i »Razmaci u naručivanju dolaženja liječniku su predugi«.

Od ukupno 383 pregledana studenta, samo su u šest studenata nađeni potpuno zdravi zubi. Od ove šestorice studenata, jedan je iz Djakovice, jedan iz Splita, dok su svi ostali stranci.

Potpuno sanirane zube imala su 33 studenta.

Kariozne promjene na zubima zubni su liječnici pronašli u 344 studenta (167 ž, 177 m) odnosno u 89,8% pregledanih studenata. To istovremeno znači, da opća karijesfrekvencija osoba (OKF) iznosi 98%.

Istim je pregledom nađeno, da 324 studenta imaju ekstrahirane, a 319 studenata punjene zube.

U 383 pregledana studenta, od očekivanih 12 256 zubi nađena su 5 042 KEP zuba, od čega 2 035 karioznih, 1 183 ekstrahirana i 1 824 punjena zuba. Iz ovog proizlazi, da prosječni KEP indeks zuba iznosi 13,16, a to znači da svaki pregledani student ima prosječno 13,16 KEP zuba. Ovaj KEP indeks zuba je nešto veći u žena i iznosi 14,54, a u muškaraca 11,91.

Iz činjenice, da je u 383 pregledana studenta nađeno 2 035 karioznih zubi, proizlazi zaključak da na svakog pregledanog studenta dolazi prosječno 5,3 karioznih zubi. Budući da u Zagrebu na visokoškolskim ustanovama studira 31 017 redovitih studenata, a polazeći od već utvrđenog prosjeka karioznih zubi, može se očekivati da ukupni broj karioznih zubi svih studenata iznosi 164 380.

Iz svega dosad rečenog proizlazi zaključak, da je Služba za zaštitu usta i zubi Studentske poliklinike u 1975. godini sa svojih osam zubnih liječnika sanirala oko 20% ukupnih potreba, odnosno oko petine očekivanih karioznih zubi.

Iskustvo od trideset i pet godina rada organizirane zdravstvene službe studenata u Zagrebu, sa sigurnošću upućuje na zaključak, da treba redovito obavljati sistematske preglede studenata prve godine studija, u svrhu zdravstvene zaštite, sprečavanja, suzbijanja i liječenja bolesti usta i zubi.

Ista je obveza određena i Zakonom o zdravstvenom osiguranju, koji obvezuje Polikliniku da osigura zdravstvenu zaštitu studenata sistematskim pregledima, zaštitom i liječenjem zubi.

Sadašnji radni kapaciteti Službe za zaštitu usta i zubi Studentske poliklinike ne zadovoljavaju, jer na jedan radni tim otpada prosječno oko 4 000 redovitih studenata. Zbog toga treba povećati broj zubnih liječnika. Ovo bi se moglo učiniti utoliko više, što postoje uvjeti, tj. kapaciteti Studentske poliklinike sa suvremenom medicinsko-tehničkom opremom.

Ne može se prihvatiti stalno ponavljano opravdanje pomanjkanjem sredstava, jer će taj faktor biti stalan. Mnogo je važnija činjenica, da će uvijek postojati opravdani zahtjev za proširenjem mjera zdravstvene zaštite studenata te činjenica da se odgađanjem liječenja ne smanjuju društveni izdaci za zdravstvenu zaštitu.

Služba je dužna da svakog studenta zdravstvenim odgojem i naobrazbom upozna s mogućnostima suzbijanja i liječenja bolesti usta i zubi. Ovakvim radom, svaki student bi postao aktivni sudionik te zaštite, a što je još važnije, ta bi svoja pozitivna saznanja prenio u sredinu u koju će doći po završetku studija.

Uz sve ovo potrebno je da liječnici opće medicine i nadalje, prilikom sistematskih pregleda, pregledavaju zube i da tom prilikom evidentiraju KEP zube, uz upotrebu zubnog ogledala i dijagnostičke sonde. Na temelju ovakvih pregleda i evidencije, sasvim sigurno bi se došlo do točnijih podataka o stanju zubi studenata. Takvim bi se pregledom otkrio veći broj žarišnih promjena na zubima, koje su važne za liječnika opće medicine pri liječenju mnogih sistematskih bolesti. Ovakav rad obvezuje liječnika opće medicine na usku suradnju sa zubnim liječnicima, u svrhu očuvanja zdravlja studenata.

Na temelju svega izloženog, zaključimo da sistematske preglede usta i zubi redovitih studenata prve godine studija treba da obave timovi sastavljeni od liječnika opće medicine i zubnih liječnika. Ovo je potrebno kako radi točnije evidencije, tako i radi pravovremenog liječenja bolesti usta i zubi.

S a ž e t a k

Služba opće medicine Studentske poliklinike je u školskoj godini 1974/75. pregledala 5 243 redovita studenta prve godine studija i našla u 1 481 ili 28,2% studenata vidljive kariozne promjene na zubima. Zubni liječnici Službe za zaštitu usta i zubi Poliklinike, koji pod svojom skrbi imaju 31 017 redovitih studenata visokoškolskih ustanova u Zagrebu, u prošloj su godini izvršili među ostalim djelatnostima 2 141 ekstrakciju zuba i 31 872 punjenja. U Studentskom domu »S. Radić« anketirali su i sistematski pregledali 383 studenta. U pregledanih studenata nađena je opća karijes frekvencija 98%, odnosno prosječan »KEP-indeks« u ispitivanoj skupini 13,6. Anketom je ustanovljeno da se samo 32,3% studenata koristilo u posljednjoj godini Službom za zaštitu usta i zubi.

S u m m a r y

SYSTEMATICAL TEETH CONTROL AND ITS VALUE AS THE FOUNDATION FOR WORK ACTIVITY IN THE HEALTH PROTECTION DEPARTMENT FOR STUDENTS IN ZAGREB

The general medical service in the Students' Health Protection Department has in the school year 1974/75. examined 5.243 regular prime year students and found that 1.481 or 28,2% of students have carious teeth. The dentists of the mouth and teeth protection service of this department who have under their care 31.017 regular students inscribed on the Highschools in Zagreb have during the last year among their other activities pulled out 2.141 and stuffed 31.872 teeth. In the Student Home »S. Radić« they polled and examined 383 students. The examined students have shown a frequency of carious teeth of 98% respectively in the enquired group an average »KEP index« of 13,6 the Poll has shown that only 32,3% of students consults his dentist.

Zusammenfassung

DIE SISTEMATISCHEN UNTERSUCHUNGEN DER ZÄHNE UND IHRE GRUNDLAGE FÜR DIE ARBEITSTÄTIGKEIT DER STUDENTEN POLIKLINIK IN ZAGREB

Der Dienst der allgemeinen Medizin in der Studenten Poliklinik untersuchte in dem Schuljahr 1974/75. 5.243 reguläre Studenten des ersten Jarganges und fand dass bei 1.481 oder 28,2% Studenten sichtliche kariöse Veränderungen an den Zähnen entstanden sind. Die Zahnärzte der Poliklinik die unter ihrer Pflege 31.017 regular eingeschriebene Studenten an den Hochschulen in Zagreb haben, haben unter andern ihren Tätigkeiten, das vorige Jahr 2.141 Zähne extrahiert und 31.872 Zähne plombiert. In dem Studentenheim »S. Radić« haben sie 383 Studenten anketiert und untersucht. Bei den untersuchten Studenten hat man eine allgemeine Karies Frequention von 98% gefunden, beziehungsweise einem Durchschnitts »DMF Index« von 13,6 der ausgefragten Gruppe. Die Anketten zeigte dazu das im letztem Jahr nur 32,3% Studenten ihren Zahnarzt konsultiert haben.